

Mamy to!!! Haft kaszubski szkoły borowiackiej i tucholskiej na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego!

Dodane przez Agnieszka Schreiber - pon., 31/07/2023 - 09:32

13 lipca br. decyzją ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego trafiły cztery nowe elementy:

- Korony;
- Wawrzyńcowe hudy;
- Hafciarstwo kaszubskie: haft czepcowy, szkoła wdzydzka, szkoła żukowska, szkoła pucka, szkoła wejherowska, **szkoła borowiacka**, **szkoła tucholska**, szkoła chojnicka, szkoła słupska;
- Cymbały – umiejętność budowania i praktyka gry w Polsce południowo-wschodniej.

Współczesny haft kaszubski, który rozwinął się na początku XX wieku, zawdzięczamy

Teodorze Gulgowskiej. Razem z mężem, Izydorem Gulgowskim, (absolwentem Pruskiego Królewskiego Seminarium Nauczycielskiego w Tucholi) założyła pierwszy w Polsce skansen we Wdzydzach Kiszewskich.

Teodora była wykształconą malarką, a inspirację do stworzenia swojego haftu czerpała z motywów występujących na różnych przedmiotach zgromadzonych w muzeum męża, takich jak obrazy, kafle, meble, ceramika.

Jej haft szybko zyskał popularność, co skłoniło ją do zorganizowania kursu hafciarskiego dla miejscowych dziewcząt, gdzie ponad sto uczestniczek nauczyło się sztuki haftu.

Na kursach uczono ściegów, kompozycji i kolorystyki haftów. Wyszywano obrusy, serwety, narzuty i poduszki, używając białego lub szarego płótna lnianego lub bawełnianego oraz kolorowej muliny.

Najzdolniejsze uczestniczki kursów stały się później twórczyniami nowych ośrodków hafciarskich na terenie całych Kaszub. Ośrodki te noszą nazwę szkół haftu kaszubskiego (**tucholska, borowiacka**).

Wszystkie te szkoły charakteryzują się różnorodnością kolorystyki i wzorów. Najstarsza szkoła – wdzydzka - wyróżnia się najbardziej złożoną paletą barw, obejmującą ponad dziesięć kolorów, takich jak odcienie żółci, niebieskiego, pomarańczowego, różowego, czerwonego, bordowego, brązowego i czarnego.

W pozostałych szkołach używa się siedmiu podstawowych kolorów: chabrowego symbolizującego jeziora, niebieskiego oznaczającego niebo, granatowego reprezentującego morze, żółtego symbolizującego słońce, zielonego przedstawiającego lasy kaszubskie, czerwonego jako symbol krwi gotowej do przelania w obronie ojczyzny oraz czarnego, reprezentującego kolor ziemi. Kolorystyka złota, brązu, miodu i bursztynu nawiązuje do kolorystyki haftu czepcowego.

Czepce – złotnice, tradycyjne nakrycia głowy zamożnych Kaszubek, były jedynym haftowanym elementem stroju kaszubskiego. Wykonywano je w XVIII i na początku XIX wieku, a nieliczne zachowane egzemplarze znajdują się w muzeach. W latach sześćdziesiątych XX wieku podjęto próby odtworzenia tej trudnej techniki haftu, ale tylko kilka hafciarek opanowało tę sztukę.

Reaktywacja haftów złotniczych nastąpiła w 1975 roku w Tucholi, gdzie dziewiętnaście doświadczonych hafciarek wzięło udział w kursie o charakterze konkursu, odtwarzając niemal wiernie zabytkowe czepce na podstawie zachowanych artefaktów i ikonografii.

Współcześnie technika haftu złotniczego służy, jako inspiracja dla hafciarek, które przenoszą ten haft na różne formy użytkowe, w tym elementy odzieży, broszki, przepaski na włosy, torebki oraz tkaniny dekoracyjne do wnętrz domów.

Hafciarstwo kaszubskie to sztuka występująca na obszarze Kaszub i Borów Tucholskich. Intensywnie wykonywane w części województwa pomorskiego (w powiatach: bytowskim, chojnickim, człuchowskim, gdańskim, kartuskim, kościerskim, lęborskim, puckim, słupskim, wejherowskim) oraz **w powiecie tucholskim w województwie kujawsko-pomorskim**.

Wniosek o wpis haftu kaszubskiego na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa

Kulturowego został złożony w czerwcu 2022 r. Poprzedziły go żmudne prace dokumentacyjne (relacje, fotografie, skany dokumentów, licencje itd.). Szczególne podziękowania składamy pani Ewie Gilewskiej, st. kustosz Oddział Etnografii Muzeum Narodowe w Gdańsku, która wniosкови pilotowała.

Informacja: Maria Ollick, prezes Borowiackiego Towarzystwa Kultury w Tucholi

Kategoria

- [Komunikaty](#)
- [Kultura](#)
- [Miasto](#)

Source URL: <http://www.tuchola.pl/aktualnosc/komunikaty-kultura-miasto/1403-mamy-haft-kaszubski-szkoly-borowiackiej-i-tucholskiej-na>